

ምስ ኢትዮጵያ ዘራኽብ ደባት ተኸፊቱ ማለት

ዘቤታዊ ፖለቲካዊ ጸገም ኤርትራ ተፈቲሖ ማለት ኣይኮነን።

ሓምሻይ ክፋል

ኣብ ራብዓይ ክፋል፡ ህዝቢ ዘድሕኖ ስኢኑ ማይ ቤቱ ገዲፉ እናተበተነ፡ ኤርትራ ከም ሃገር መጻወቲት ሓደ-ሰብ ኮይና ህልውናኣ ናብ ሓደጋ እናምረሖ፡ ሓይሊ እናሃለወካ ሰኣን ውሁድ ውደባ በበይንኻ ምጽራፍ ወይ ተሰፋ ብዝቐረጸ መንፈስ ምርጋም፡ ባዕልኻ ንጸላኢኻን ጥፋኣትኻን ኢድካ ምሃብ ማለት ምጻኑ፡ ኣብ ዘይነባሪት ህይወት ዘይሃስስ ሕማቕ ታሪኽ ገዲፍካ ምኻድ ጽቡቕ ከምዘይኮነን ተረዲኦም ኣእጃሞም ክጻወቱ ምምካር፡ ምትሕስሳብ፡ ምጽዋዕ ግዜኡ ሕጂ ምበር ጽባሕ ኣይኮነን። ንሳቶምውን ግብራዊ መልሲ ክህብሉ ዘለዎም ወቕቲ ብተመሳሳሊ ሎሚ ምበር ጽባሕ ድሕሪ ጽባሕ ህዝብን ሃገርን ኣብ ዘይህላወ ምስ በጽሖ ኣይኮነን ኣብ ዝበል ምስ በጻሕና ኢና ኣቋሪጽናዮ ኔርና ሓምሻይ ክፋሉ ድማ ከምዚ ዝስዕብ ተዳልዩ ቀሪቡ እነሆ፡-

ሀ. ኣብ ምፍታሕ ሃገራዊ ፖለቲካዊ ጸገምና ካብ ፖለቲካዊ ውድባትን ሰልፍታትን ዝግበር ትጽቢት፡-

ናይ ብዙሓት ኣተሓሳስባን ብመንጽርዚ ሎሚ በጺሕዎ ዘሎ ቀጻልነት ልኡላውነትን ህዝብን ልኡላውነት መሬትን ስኽፍታ ዝበጽሖ ኣይነበረን ምበር፡ ሃገር ካብ ሰራዊት ባዕዲ ብመሪሕነት ውድብ ህዝባዊ ግንባር ነጻ ክትወጽእያ። ግን ህዝባዊ ግንባር ሓርነት ኤርትራ ደሞክራሲያዊ ባህር፡ ህዝባዊ ወገንነት፡ ሓባራዊት ትካላዊ ኣሰራርሓን ተሓታትነትን ዘይብሉ ብድሌትን ወሳኒነትን ውሑዳት ዝዝወር ዓፋኒ ውድብ ስለ ዝኾነ ህዝቢ ክመርሕን ጠለብ ህዝቢ ክምልስን ኣይክእልን።

እንተኾነ ግን ህዝቢ ኤርትራ፡ 730 ዓመት ኣብ ትሕቲ መሪር ኣርዑት መግዛእቲ ዝጸንሖ፡ ብዙሕ ዋጋን ዝኸፈለ ህዝቢ ከም ምጻኑ መጠን፡ ዝሓለፈ እናጠመተን እናስተንተነን ንመሪሕነት ህዝባዊ ግንባር ብኣጋ ከይገበለ ኣብ ክንዲ ዝቆጸጸዎ ወይ ልንም ዝገብረሉ፡ ቁጠባዊ ትካላት ክሳብ ዝግብት፡ ናይ ዓፈናን ጭፍጨፋን መሓውሩ ክሳብ ዝጸፍን ዝተክልን ብንተግገስ ንጸመም ዕድል ክህቦዩ። ድሕሪ 5- 6 ዓመት ኣብ ዘሎ ግዝያት ግን ህዝቢ ግፍዒ እናመረሮ ምስ ከደ ትዕግስቲ ክውድእ ክጅመርዩ። ብወግዒ ናብ መንግስቲ ሕቶ ከቕርብዩ። ብነጻነትን ሃገርነትን ተጎልቢቡ ክኸይድ ዝጸንሖ ጸረ-ህዝቢ ተፈጥሮ ናይቲ ውድብ ድማ ክቃላዕ ክጅምርዩ። ማለት ህዝቢ ዝጎደሎ ይማለኣሉ መሰለይ ይከበረለይ ክብል፡ ንጠቕምን መሰልን ውሑዳት ዝግበቑ ብፍላይ ወሳኒ መሪሕነታዊ ኣካል ህዝባዊ ግንባር ከኣ፡ ነቲ ህዝባዊ ሕቶን ጠለብን ብሓይሊ ሓሳብ ዘይኮነ ብስነ-መገት ሓይሊ ብምእሳርን ብምቕታልን ከደቅሶ ክፍትንዩ። ሓቀኛ ፖለቲካዊ ሌላ ህዝብታት ኤርትራን ህዝባዊ ግንባር ሓርነት ኤርትራ ከኣ፡ ብፖለቲካዊ ክለስ-ሓሳባዊ ተንታን ወይ ገምጋም ዘይኮነ ብተግባር ክላለዩ ዝበል ምንባሩ ኣብ 80ታት ዝተዳለው ሰነዳት ይሕብሩ።

ብሓቂ ዝተነጸረ ህዝባዊ ዕላማ ዘለዎ ማዕባሊ ፖለቲካዊ ውድብ፡ ነገራት ብተግባር ምስ ኮነ ዘይኮነ፡ ከይኮነ ኣቐዲሙ መን እንታይ ዓይነት ደርባዊ ፖለቲካዊ ተፈጥሮ ኣለዎ፡ ብተንታን ወይ ገምጋም ኣመት ዝህብ ክኸውን ኣለዎ። ቅድሚ ምብራር ሰራዊት ደርባ ካብ መሬት ኤርትራ፡ ውድብ ህዝባዊ ግንባር ሓርነት ኤርትራ ንህዝቢ እንታይ ክብሎዩ ብተግባር እንታይ ክኸውንዩ ዝተበጽሖ ገምጋም፡ ብግቡእ እንተስተማቐርናዮን ምስዚ ሎሚ ኣብ ልዕሊና ዝፍጸም ዘሎ ግፍዕን እንተነጻጸርናዮን እሞ በደልቲ ነበስና ደኣ ባዕልና እንዲና ክትብል ይዕድመካ።

ከሎ ጌና ኢሳያስን ውድቡን ባህሪኡን ተግባሩን ብልክዕ ተነቢቡን ተመዚዘኑን እናሃለወ፡ ገለ ክንብል ዘይምኽኣልና፡ ጸላኢና ከም ፈታዊና መድሕና ተሰኪምና ጉዕዞና ምቕጻልና ፖለቲካዊ የዋህነትና ምበር ካልእ

አየመልክትን። ምክንያቱ እቲ ኣብ 80ታት ብገለ ለባማት ዝተበጽሐ ገምጋም፡ ዝተዋህበ ኣስተምህሮ፡ ሓቂ መድሕን ህዝብን ሃገርን ክንሱ፡ ካብ ርእሲ ውሑዳት ናብ ርእሲ ብዙሓት ኣይተሰጋገረን። ኣብ ሓፋሽ ተዘሪኡ ከምቲ ዝድለ ኣይበቐለን። ትርጉም ሱብ፡ ክብረት ህዝብን ግሑዝ መሬትን፣ ገዛእቲ ደርብታት ኢትዮጵያን ህዝብታት ኢትዮጵያን፣ ስራሕን ተግባርን ውድብን መንግስትን ፈጸሙ ዘይጠሓሱ ልኡላውነት ህዝብን፣ ኤርትራ ሎሚን ጽባሕን፣ ህዝባዊ ግንባር ሎሚን ጽባሕን፣ ሓርበኛ ተጋዳሪ ሎሚን ጽባሕን ከመይ ክኸውንዩ ብልክዕ ብንቕሓት ዝተታሕዘ ዘይንምንባሩዩ ዘርኢ።

ስለዚ እቲ ርሑቕ ዝጠመተ ቅኑዕ ሓሳብ ኣብ ልዕሊ መግዛእታዊ ሰራዊት ብዝነበረ ጽላኣትን ኣብ ዓወደ ኩናት ብዝሕፈሰ ዝነበረ ወተሃደራዊ ዓወታትን ተዓብሊኹን ብስምዒታዊ ኣረኣጺያ ተገዚኡን ከም ዝነበረዩ ዘመላኹተና። እቲ ካብ ፖለቲካዊ ብስለት ዝመንጨወ ርሑቕ ዝጠመተ ገምጋም፡ ኣብ ክንዲ እናሰፍሐን እናማዕበለን ዝሰጉም፡ እቶም ሱብ ቅኑዕ ራእይ እናወሓዱ ብተበላጹ ኣረኣጺያ እናተዓብለሉን እናተዋሕጡን ሕቶ ፖለቲካዊ ደሞክራሲ ከም ቋንቋ ካብ እዝኒ ህዝብታት ኤርትራ እናረሓቐን እናሃሰሰን ዝመጽእሉ ኩነት ተራእዩ። ገለ ካብቶም መሬት ኤርትራ ብመሪሕነት ህዝባዊ ግንባር ሓርነት ኤርትራ ካብ መግዛእታዊ ሰራዊት ነጻ ክኸውንዩ። ህዝቢ ኤርትራ ግን ኣብ ዳግማይ ዘቤታዊ መግዛእቲ ክኣቱዩ ዝበል መሰረታዊ ፖለቲካዊ ኣረኣጺያ ዝነበሮም ወገናት፡ ኣንጻር ባዕዲ ዝተሓንገጥዎ ብረት ከየውረዱ፡ ካብ ቃልሲ ንሃገራዊ ነጻነት፡ ናብ ቃልሲ ኣንጻር ዘቤታዊ ገዛኢ ንምልኣተ ህዝባዊ ሓርነት ሓዞም ምቕጻሎም ሓድሽ ወለዶ ክመሃረሉ፡ ክምሳሰን ክተባባዕን ዝግባእ ፖለቲካዊ ብስለትን ቆራጽ ውሳኔንዩ።

ይኹን ግን፡ ኣቐዲሙ ከምዚ ዝበለ ብሱል ራእይ ተቐሚጡ ክንሱ፡ ኣብ ድሕሪ ነጻነት ዘሎ ግዝያት፡ ባህርን ፋሽሽታዊ ተግባርን ህዝባዊ ግንባር ሓርነት ኤርትራ ዕለታዊ እናተራእዩ፡ ዜጋታት ድማ ብወግዒ ከማርሩ፡ ካብ ፋሽሽታዊ በትሪ ህግደፍ ብእግረይ ኣውጽእኒ ክሃድሙ፡ ውድዕነት ደረጃ ብደረጃ እናበሰለን ንለውጢ ሓጋዚ እናኾነን ኣብ ዝመጽእሉ፡ ብልሒ ፖለቲካዊ ውድባት ብፍላይ መሪሕነታዊ ኣካላት ነቲ ኣቐዲሙ ዝተወነኑ ቅኑዕ ገምጋም ዓቂቡ፡ ዝያዳ እናጎልበተን እናሰፍሐን ክቕጽል ኣብ ምግባር ኣይተዓወተን ክበሃል ይከኣል።

ፖለቲካዊ ውድባት ብፍላይ እተን ካብ ግዜ ብረታዊ ቃልሲ ንሃገራዊ ነጻነት፡ ናብ ኣንጻር ዘቤታዊ ጸላኢ ንህዝባዊ ሓርነት ብዘይምቁራጽ ዝተሰጋገራ ውድባት፡ ኣረኣጺያኣንን ብተግባር ዘመዝገባኦ ውጽኢትን ከይሓወስካ፡ ዕጥቀን ከይፈትሓ ብምቕጻልን ጥራሕ ክብርን መሳሰን ይግባእን። እንተኾነ መግለጺ ሓደ ህዝባዊ ሕቶ ንምምላስ ዝተበገሰ ፖለቲካዊ ውድብ፡ ኣንጻር ምልኪ ንደሞክራሲያዊ ለውጢ ክቃለስ ብምውሳኑን ጥራሕ ምሉእን ቅኑዕን ውድብ ዘብሎ ኣይኮነን። ፍረ ናይቲ ዝሓዘ ቅኑዕ ህዝባዊ ዕላማን ውሳኔን ብተግባር ኣብ ባይታ ክዘራእን ፍረኡ ህዝቢ ክሪኦን ክጥቀመሉን ብቐጻሊ ክረባረብ ይግባእ። ህዝባዊ ግንባር ሓርነት ኤርትራ ሓርበኛዊ ሃገራዊ ውድብ እናሃለወ ኣብ ልዕሊ ባህሪኡን ተግባሩን ዝተበጽሐ ፖለቲካዊ ሚዛን፡ ዜጋታትን ማሕበራዊ ክፍልታትን ካብ ነጻ ተሞክሮኦም ገጸም ክጠውዩን ካብኡ ክርሕቁን ኣብ ዝጀመርሉ፡ ንሱ ድማ ባህሪኡ ዘይኮነሱ፡ ስሙ ናብ ህዝባዊ ግንባር ንደሞክራሲን ፍትሕን ቀይሩ፡ ሃጺይ ብጉልበቱ ኮይኑ፡ ዝተበሃልካዩ ስማዕ፡ ዝተኣዘዝካዩ ፈጽም ፋሽሽታዊ ተግባራት ኣብ ዝፍጽመሉን ወቕቲ፡ ኣብ ክንዲ ተኸባቢርካን ተደጋጊፍካን ብረስኒ ምምራሽ፡ ብዝተደዋወሰ ኣረኣጺያ ሕድሕድ እናተሃላለኸካን እናተመናጨትካን ገስጋስ ምዕባሌኻ ተገቲኡ ኣይተድምዕ ኣይተስምዕ ምዃን ተልእኾኻ ምዝንጋዕ፡ ወይ ተስፋ ምቕራጽዩ ዘመልክት።

ኤርትራዊ ዘቤታዊ ፖለቲካዊ ጸገም ብወሳኒ መልክዑ ናይ ኣረኣጺያ ምድውዋስ ዝፈጠሮ ሽግር ብምዃኑ፡ ህዝባውነት ብዝተለበሰ ንጹር ኣረኣጺያ፡ ተሓታታነት ዘለዎ ትካላዊ ኣሰራርሓ፡ ዝተመሓላለፈ ውሳኔታት ኣብ እዋኑን ብጽፈትን ናይ ምትግባር ባህልን ፖለቲካዊ ውድባት ብፍላይ መሪሕነታዊ ኣካልዩ ዝብዳህን ዝፍታሕን። ብተግባር ግን ብዙሓት ውድባት ደኣምበር፡ ብዙን ናብ ዓወት ዘበጽሕ ንጥፈታት ይረኣ የለን። ንገዛኣ ርእሱ ከም ፖለቲካዊ ውድብ ዝፈልጥ፡ ኣንጻር ህግደፍዊ ዘቤታዊ ምልኪ ንደሞክራሲያዊ ለውጢ ዝቃለስ ውድብ ምዃኑ ዝኣምን ደኣምበር፡ ናብ ህዝቢ ቀሪቡ፡ ንህዝቢ ምሂሩን ኣእሚኑን ዓርሞሾሻዊ ተወዳዳሪ

ሓይሊ ፈጠሩ ንኢሳያስን ስማዊ ውድብ ህግደፍን አነ ወይ ንስኻ ኢሉ ኣብ ዝህድደሉ ብርኪ ኣይደየንን። ከምኡ ክኸውን ዝገበር ምኽንያት ድማ ርዱእዮ። ኣብ ህዝባዊ ደሞክራሲን ደሞክራሲያዊ ትካላዊ ኣሰራርሓን ካብ ዘለዎ ዘይጸረዩ ዝተዛበዐ ኣረኣእያ፣ ነገራት ብፍትሒ ብመሰል ዓይነ ተቐቢልካ፣ ዝፈላልዩ ዛዕባታት ዘረሓሕቁ ዘባልዑ ዘይኮነስ ተቐራራብካ ግሉጽ ናይ ዘተ መድረኻት ከፊትካ ዝፍትሑ፣ እንተዘይተፈትሑ ድማ ብደሞክራሲያዊ ኣገባብ ዝመሓደሩ ምኻኖም በረኣእያ ዘይምቕባል ገለ ግዜ ድማ ንዝተሰማማዕካሉ ዘይምምእዛዝ ዝወለዶ ናይ መሪሕ ደሞክራሲያዊ ውድብ ድኽነት መንጸብረቕታ ዮ።

ኣብ ደምበ ደለይቲ ደሞክራሲያዊ ለውጢ ብዙሕ ግዜ ከም ዝተጸሕፈሉን ዝተዘርበሉን፣ በረኣእያ ደረጃ ካብ ናይ ጸረ-ህዝቢ፣ ጸረ-ደሞክራሲ፣ እንኩሰባዊ መንግስታዊ ጉጅለ ህግደፍ ዘይፍለ፣ ካብ ንድሕነት ሰብ ንድሕነት ግሉዝ መሬት ከም ዝግደስ ዝሰብኸ ዕሙት ትምክሕታዊ ኣረኣእያ ነይሩን ኣሎን። ኣብ ዝዓበየን ዝነኣሰን ወይ መሰረታዊ ዘይመሰረታዊ ዛዕባታት ፈታውን ጸላእን ሓማዚቕ ንኹሉ ጸላኢኡን ተጸባኢኡ ገይሩ ዝሰብኸ ናይ ተበዲለ ሕቶ መሰል ሕቶ ደሞክራሲ ኣልዒሉ ክንሱ፣ ተገልቢጡ ናይ ካልኣት ደሞክራሲያዊ መሰል ዘኸኸብር፣ ፈታዊኡን ጸላኢኡን ፈላልዩ ዘይፈልጥ፣ እምነት ዘይብሉ ብናይ ጥርጠራ መንፈስ ዝተሃርመ ጸቢብ ኣረኣእያ ኣሎ። ኣይምስቲ ኣይምስቲ ወደኸደኸ እናበለ ዝነብር ማእከል ሰፋሪ ኣሎ። ብዓይነ መሰል ብዓይነ ደሞክራሲ እዚ ጎደሎ ዘይበሃል ቅኑዕ ህዝባዊ ደሞክራሲያዊ መስመር ዝወነ ግን ከኣ፣ ኣረኣእያኡ ካብ ኣብ ወረቐት ምስናድ፣ ኣብ ኣእምሮ ሓፋሽ ከስርጽ ዓቕሙ ጸንቂቁ ዘይረባረብ ኣረኣእያ ኣሎ።

እቲ ትምክሕታዊ ኣረኣእያ ዝውክል፣ ነቶም ጸቢብ ኣረኣእያ፣ ተወላዋሊ ኣረኣእያ፣ ህዝባዊ ደሞክራሲያዊ ኣረኣእያ ዝውንኑ ብማዕዶ ከጸልጥም፣ ከነኣእሶም ብትሕቲ ሃገርነት ከሲሱ ካብ ህዝቢ ክንጽሎም ደኣምበር፣ ንኹሉ ዘሳትፍ ነጻ ናይ ዘተ መድረኽ ኣዳልዩ ንርእይቶኦም ብርእይቶ ክስዕር ቅሩብነት የብሉን። ተፈልዩ ይነብር ተፈልዩ ይነበሕ ዕቤትን ስፍሓትን ግን ኣየርእን። እቲ ሕቶ መሰል ሕቶ ደሞክራሲ ተሓንጊጡ ኣነ ብብሄረይ ብሃይማኖተይ ብቦታይ ተሃሪመ ተነጻሊ ዝብል ወገን፣ በጺሑኒ ንዝብሎ በደል ብህድኣትን ብመርተያን ከረድእ በርኣእያ ተደናገጽቲ፣ ሓቢሮም ዝዋስኡ ተቃላሲቲ ክረከብ ብዝሕግዞ መልክዕ ክወፍር ክገብሩ ኣይረኣን። ንዝሕር ርእሱ መሰል ካልኣት እናተዳፈኦ ተጋጊኻ ኣይትበሉኒ፣ ኣይትንቀፋኒ ዝበልክኹም ስምዑኒ ተቐብሉኒ ይቕዝም። ነቲ ሓራ ከውጸኦ ይቃለሰሉ ኣለኹ ዝብሎ ህዝቢ ሓንጎብ ኣብ መሰረታዊያን ፈተውቱ ከምዘይተኣማመን ከምዝጠራጠር የግብር። ካልእ ግዜ ድማ ምስ መሰረታዊያን ጸላእቱ ይሸምግሎ ይዓርቆ። ብሓጺሩ ጸቢብ ኣረኣእያ ካብ ትምክሕታዊ ኣረኣእያ ዝውለድ ኮይኑ፣ ደሞክራሲያዊ መሰል እናጠለበ፣ ደሞክራሲያዊ ኣረኣእያ ዘይወነ ዕንቅፋት ናይ ሕኑን ሓቀኛ ህዝባዊ ደሞክራሲያዊ ለውጢዮ።

ተወላዋሊ ማእከል ሰፋሪ ብባህሪ ከብዱን ክብሪ ቆርብቱን ደኣምበር ካልእ ዕላማ ስለዘይብሉ፣ ጸግዑ ናብ ዝሓየለዮ። ከምዚ ኣብ ከተማታት ረሳሕ ማይ ከመሓላልፍ ዝተዘርገሐ ቱቦ፣ ካብን ናብን መመሓላፊ ወረዮ። ሓደገኛ ናይ ምግጫው መሳርሒ ድማዮ። ህዝባዊ ኣረኣእያ ዝወክል፣ ብመትከል ወገን ውጽዓትን ብዙሓትንዮ። ውጽዓት ንዘልዕልዎ ሕቶ መሰል ሕቶ ደሞክራሲ ይቕበል፣ የኸብር፣ ሓቢሩ ክሰርሕ ድልውነቱ የርኢ። ንትምክሕተኛታት መጀመርያ ይጋገዩ ከም ዘለው ኣረዲኡ ከስተኻኸሉ ይምህር። እምቢ እንተበሉ ኣብ ህዝቢ የቃልዕ። ጠቕሊልካ ንምስዓሩ ይቃለስ። ንጸቢብ ኣረኣእያ ወትሩ ብትዕግስትን ብሓላፍነትን ንምዕራዩ ይሰርሕ። ንተወላወልቲ ብዘይምሕረት የቃልዕ ይኹንን ...ወዘተ። ስለዚ ኣብ ደምበ ፈታዊ ዘለው ፖለቲካዊ ውድባትን ሰልፍታትን ኤርትራ ኣብ ከምዚ ዝበለ ሓደ ነቲ ካልእ ዘዕንቅፈሉ፣ ኣብ ሕምትኸትኸ ዝበለ ባሕሪ ፖለቲካዊ ድሕረት ተሸኽሎምዮም ንመሰረታዊ ናይ ስርዓት ለውጢ ንቃለስ ኣለና ዝብሉ። ድሕነት ህዝብን ሃገርን ቅድሚ ኩሉ ኢሎም ዝጭርሑ። ዝሕር ርእስኻ ከይነጸህካ፣ መንገዲ ሓቀኛ ፖለቲካዊ ለውጢ ከይሓካኻን ባህሊ ሓባራዊ ስራሕን ምክብባርን ከይወነንካ፣ ሓደ ስጉምቲ ንቅድሚት ምኻድ ከምዘይከኣል ከኣ ኣተሃላልዎኡ ህያው መረጋገጺዮ።

ብሓልዮት ደሞክራሲያዊ ግንባር ሓድነት ኤርትራ ዝፍኖ፣ ድምጺ ሰላምን ደሞክራሲን ኤርትራ፡ 01-10-2018

